

СЕКЦІЯ 6 - УПРАВЛІНСЬКІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: ПРОДУКЦІЯ, ПІДПРИЄМСТВО, ДЕРЖАВА

МАКСИМЕНКО Я.А., к.е.н., професор, НТУ «ХПІ»

АНИЧКИНА І.О., студент, НТУ «ХПІ»

ПАТЛАНЬ К.В., студент, НТУ «ХПІ»

ПРОБЛЕМИ СТАБІЛЬНОСТІ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ

Одним із головних завдань національної економіки є зростання її конкурентоспроможності. Але конкурентоспроможність держави тісно пов'язана з конкурентоспроможністю підприємств і товарів [3], на яку значний вплив чинить валютний курс. В державній політиці валютний курс використовується як один із інструментів, завдяки якому можна сформувати динаміку макроекономічних показників, а також фактор створення умов для зростання обсягів виробництва і експорту, що є показником економічного розвитку країни [2].

Доцільно розглянути зміну валютного курсу з двох аспектів: з огляду на режим валютного курсу та з точки зору факторів, що впливають на нього. З точки зору режимів валютного курсу можна відмітити те, що з початку 90-х років в Україні вони постійно змінювалися. З 1993 року валютний курс мав множинний характер, а з 1994 року в Україні ввели фіксовано-регульований. В свою чергу період з 1995-1999 років характеризувався плавною девальвацією гривні (72,5%), але вже у 2000 р. відбувається ревальвація гривні. Далі з 2001-2005 роки валютний курс мав знов плаваючий режим, цьому сприяла підтримка позитивного сальдо торгового балансу, але вже період з 2008-2009 років характеризувався валютним дисбалансом. Задля покращення ситуації було встановлено офіційний курсу гривні, але це нажаль не допомогло уникнути економічної кризи 2010-2014 років, яка спричинила девальвацію паритету. В 2014 р. Україна перейшла до режиму вільно плаваючого валютного курсу. З 2015р. валютний ринок характеризувався деструктивними тенденціями [6].

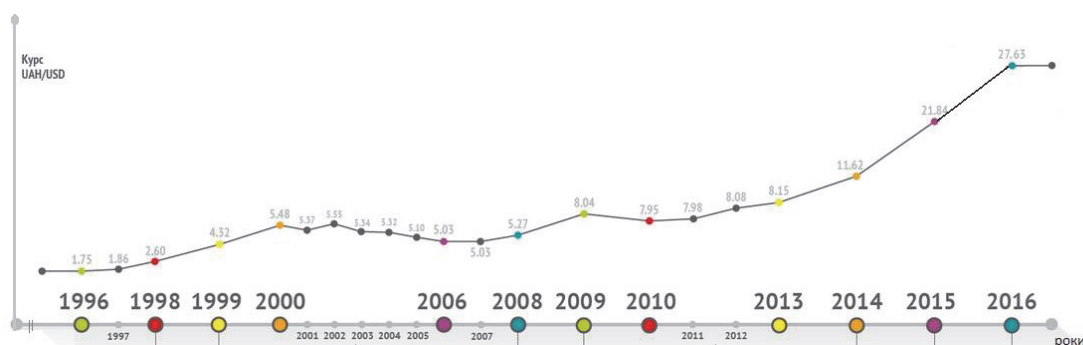

Рис. 1 – Девальвація української гривні з 1996 по 2016 роки [4]

До ключових факторів, що впливають на валютний курс належать: динаміка ВВП, рівень інфляції, торговельне сальдо, величина державного боргу України тощо.

За даними Мінфіну (рис. 2) можна зробити висновки про те, що в період криз на міжнародному ринку ВВП в Україні зменшився через відтік інвестицій, що призвело до девальвації валюти [1].

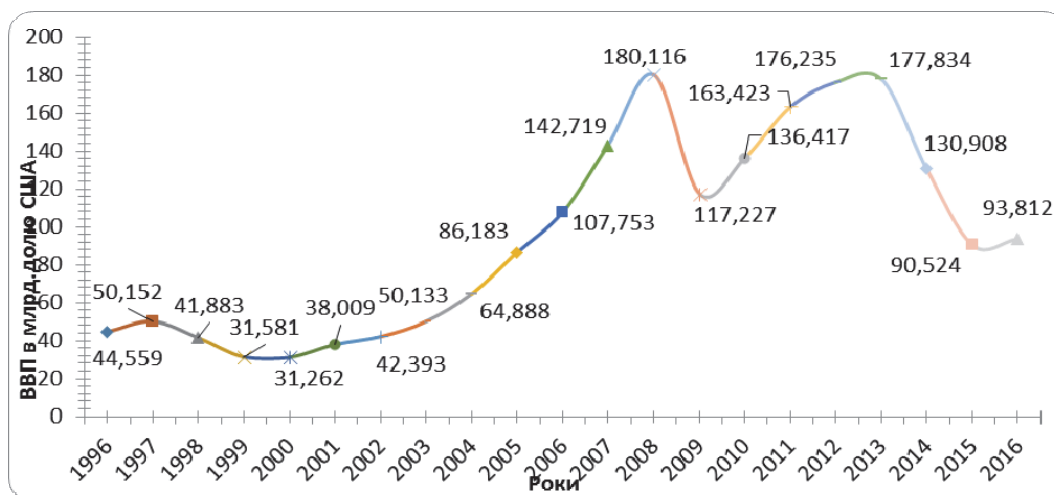

Рис. 2 – Динаміка ВВП України з 1996 по 2016 роки [1]

Інфляція також впливає на валютний курс. У 2014-2015 рр. згідно даними Мінфіну (рис. 3) на всі послуги та товари в Україні зросла ціна. Причина – збільшення паритету цін між імпортерами й експортерами. Україна – імпортозалежна, тому відбулось копіювання цін рівня світового ринку на продукцію [2].

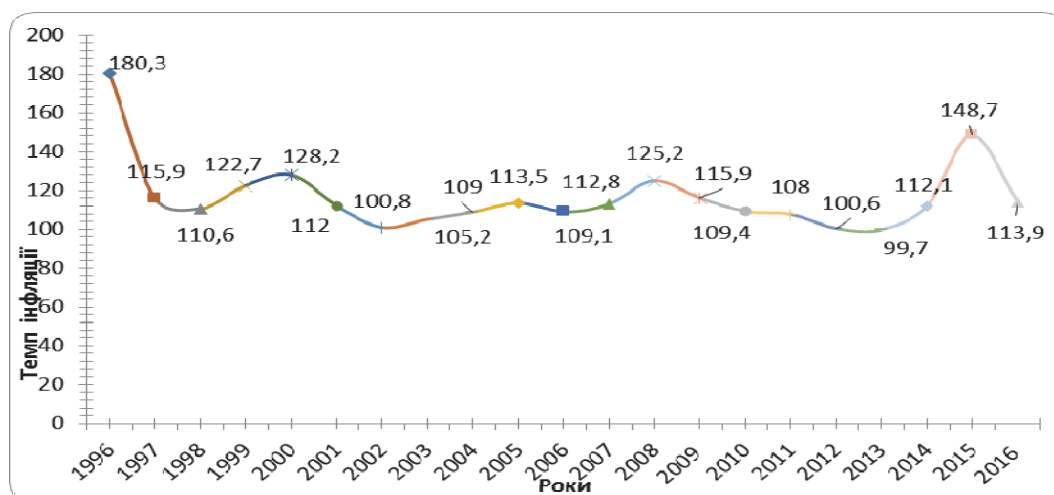

Рис. 3 – Динаміка зміни індексу інфляції в Україні з 1996 по 2016 [5]

Важливим фактором, що впливає на валютний курс, виступає торговельне сальдо. Так, з 2005 по 2008 роки експорт і імпорт товарів мали тенденцію до зростання, в 2009 році вони скоротились, а з 2010 року знов почали зростати. Така тенденція зберігалась до 2013 року, після чого знов намітилось падіння даних

показників. Аналогічну динаміку мав торговий баланс, залишаючись негативним протягом тривалого періоду часу [7]. Дана тенденція відбивається у динаміці валютного курсу.

Зі сторони НБУ у бюджеті України на 2015 р. обсяг державного боргу був у сумі 1,106 трлн. грн. (курс 21,84). Згідно з аналітичними матеріалами Мінфіну, середній термін до погашення боргу – 4,8 років. Зокрема, на 2016 рік розмір державного боргу збільшився до 157,21 трлн. грн. Як наслідок кредитори не будуть надавати нові запозичення для рефінансування, то в Україні можливий дефолт [2].

Таким чином, стабілізація валютного курсу є вкрай важливим завданням для забезпечення перспектив розвитку економіки. Для України із відкритою та нестабільною економікою потрібно ефективне функціонування валютного ринку, щоб забезпечити економічне зростання і як результат покращити життя населення. Важливу роль в вирішенні даної проблеми відіграє режим валютного курсу. В нинішніх умовах вільно плаваючий валютний курс приведе до макроекономічної нестабільності, фіксований курс дозволить виграти час, необхідний для реформування економіки [8]. Тому для стабілізації валютного курсу необхідно застосування фіксованого режиму або плаваючого режиму валютного курсу, але скоригованого державою.

Список літератури:

1. Валовий внутрішній продукт [Електронний ресурс] / Офіційний сайт міністерства фінансів України.– 2016. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>
2. Дребот Н.П. Фактори впливу на курс національної валюти в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – С. 190- 195
3. Дяченко Т.А. Конкурентоспособность экономики Украины в контексте современных тенденций развития мирового хозяйства / Т.А. Дяченко, В.А. Гырова // Вестник Национального технического университета "ХПИ". Технический прогресс и эффективность производства. – Харьков : НТУ "ХПИ", 2009. – № 36-1. – С. 146 -153.
3. Гривні – 20. Як змінювався курс національної валюти [Електронний ресурс] / Аналітичний портал Слово і Діло.– 2016. – Режим доступу: <http://www.slovoidilo.ua>
4. Козак Ю.Г. Економіка зарубіжних країн [Електронний ресурс] / Ю.Г. Козак. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – Режим доступу: <http://library.kpi>
5. Індекс інфляції в Україні [Електронний ресурс] / Офіційний сайт міністерства фінансів України.– 2016. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/index/inflation/>
6. Козак Ю.Г. Економіка зарубіжних країн [Електронний ресурс] / Ю.Г. Козак. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – Режим доступу: <http://library.kpi>.
7. Максименко Я.А. Зовнішньоторговельні відносини України / Я.А. Максименко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Харків: НТУ «ХПІ», 2015. – № 60 (1169). – С. 145 – 148.
8. Максименко Я.А. Проблема курсообразования в Украине / Я.А. Максименко, В.В. Шпитальный // Труды 12-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [«Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум – 2016»], (Харків, 6-8 грудня 2016 р.) / НТУ «ХПІ».– Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – С. 104 – 107.